

Og'iz bo'shlig'ining malakali gigienasini olib borishda tish blyashkalarini olib tashlash samaradorligini oshirish

Rustam Abdunosirovich Raximberdiyev
Munisa Shuxrat qizi Arzikulova
Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada og'iz bo'shlig'ining malakali gigienasini olib borishda tish blyashkalarini olib tashlash samaradorligini oshirish to'g'risida ma'lumot keltirilgan.

Kalit so'zlar: og'iz bo'shlig'i, gigiyena, tish blyashkalari

Improving the efficiency of dental plaque removal during competent oral hygiene

Rustam Abdunosirovich Rakhimberdiyev
Munisa Shukhrat kizi Arzikulova
Samarkand State Medical University

Abstract: This article provides information on increasing the efficiency of dental plaque removal during competent oral hygiene.

Keywords: oral cavity, hygiene, dental plaque

Kirish: Stomatologlar asosan minerallasgan tish karashlarini olib tashlash uchun tovushli va ultratovushli uskunalardan foydalanadilar. Tovushli skalerlarning ta'sir qilish mexanizmi siqilgan havo ta'sirida dastakning tebranishidir. Dastakning bu tebranishlari asosan elliptikdir. Hozirgi vaqtda ushbu qurilmalar past samaradorligi tufayli juda kam qo'llaniladi.

So'nggi paytlarda ultratovush apparatlari shifokorga qulayligi, mehnat va vaqt sarfining kamligi, ulardan foydalanish jarayonida bemorga qulaylik yaratishi bilan alohida e'tibor qaratilmoqda. Shuningdek, ultratovushli apparatlarning ishchi uchi uchun turli dizayn yondashuvlari ularning og'iz bo'shlig'i va parodont cho'ntaklarning davolash qiyin bo'lgan joylariga kirishini yaxshilaydi, bu esa tozalash samaradorligini sezilarli darajada oshirishi mumkin.

Ultrasonik qurilmalarning ishlash usuli oddiy. Ular elektr energiyasini uchining ishchi qismining mexanik tebranish energiyasiga aylantiradi.

Hozirgi vaqtda zamonaviy skalerlar keng imkoniyatlarga ega. Tabiiyki, ultratovushdan foydalanish quyidagi afzalliklarni beradi: manipulyatsiya tezligi va qulayligi, jarohat yuzasini dori vositalari bilan ishlov berish.

Ammo bir salbiy tomoni xam mavjud. Adabiyotlardan biz parodontal kasalliklarni davolashda ildizlarni ultratovush va qo'lda davolashning salbiy ta'siri, plomba, keramik restavratsiya va titan yuzalarining shikastlanishi [1] haqida bilamiz.

Va shuningdek, ultratovushli asbob bilan ishlashda shifokor tomonidan qo'llaniladigan katta kuch tish ildizining yuzasiga yoki nuqsonlarning shakllanishi bilan tiklash tuzilishiga zarar etkazishi mumkin.

Yumshoq blyashka va oz miqdordagi tish toshlarini Air-Flow, abraziv tizimlar va abraziv chiziqlar [2] yordamida olib tashlash mumkin. Ushbu qurilmalar natriy bikarbonat yoki alyuminiy oksidi kabi abraziv kukunlarni o'z ichiga olgan suv-havo-abraziv kompleksidan foydalanadi. Bunday holda, abraziv kukunlarning zarralari turli shakllarga ega bo'lishi mumkin: sharsimon, cho'zilgan uchli, yumaloq [4]. Bunday tizimlarning asosiy afzalligi - professional gigiena vaqtida qayta tiklash tuzilmalari uchun ularning xavfsizligi.

Tish yuzasini Air Flow qurilmasi va abraziv pasta bilan abraziv cho'tka bilan davolashda Air Flow qurilmasi ko'proq tozalash qobiliyatiga ega. Shu bilan birga, minerallasgan tish karashlari va pigmentli blyashka tishlarning yuzasidan qumtoshlash apparati yordamida cho'tka bilan tozalashga qaraganda shifokor uchun ahamiyatsiz vaqt va mehnat xarajatlari bilan olib tashlanadi. AirFlow qurilmasi yordamida ikkinchi usuldan farqli o'laroq, pigmentli qatlamlar tish emalining yuzasida yoriqlar va yoriqlardan chiqariladi. Ko'pgina mualliflar Air Flow bilan gigienik davolashdan so'ng darhol milklardagi sezilarli darajada katta o'zgarishlarni qayd etishadi. Davolangan tishlarni o'rganish Air Flow-dan foydalangandan so'ng tish emalining yuzasida chiziqlar va eroziya yo'qligini aniqladi.

Maqsad: bemorlarda malakali gigienani o'tkazishda ultratovush va havo-abraziv tizimdan foydalanishning klinik samaradorligini o'rganish.

Materiallar va tadqiqot usullari: Klinik tekshiruv ma'lumotlari tish blyashka tashxisi bilan 25 yoshdan 42 yoshgacha bo'lgan 80 nafar bemorni tekshirish, davolash va keyingi kuzatish natijalariga asoslangan, K 03.6. Pigmentli blyashka paydo bo'lishi bilan bemorlar etarli darajada motivatsiyaga ega bo'ladilar, chunki estetik omil mavjud.

Tekshiruv davomida og'iz bo'shlig'ining professional gigienasi Woodpecker ultratovush qurilmasi (I guruh) va Air-Flow qum tozalash moslamasi (II guruh) yordamida amalga oshirildi.

Bemorlar har biri 40 kishidan iborat 2 guruhga bo'lingan. Tekshiruv davomida tish va umumiy somatik tarix yig'ildi, so'ngra og'iz bo'shlig'ini tekshirish va tishlar,

shilliq qavat va tishlash holatini aniqlash. Barcha bemorlar tish pastasi va tish choʻtkasiga oʻzgartirishlar kiritib, nazorat ostida choʻtkalash boʻyicha oʻqitildi.

Soʻrov oʻtkazilganda, bemorlarning shikoyatlari eʼtiborga olindi: blyashka shakllanishi, shuningdek, ular qancha vaqt oldin paydo boʻlganligi va yomon hid mavjudligi. Biz ilgari oʻtkazilgan davolanishning tabiati va natijalarini bilib oldik. Umumiy somatik holatni aniqlash uchun nafas olish, yurak-qon tomir va endokrin tizimlar, oshqozon-ichak trakti kasalliklari, allergik reaksiyalar va homiladorlikning mavjudligi aniqlandi.

Ogʻiz boʻshligʻining gigienik holati soddalashtirilgan gigiena indeksi (IHU-G), (OHI-S), JR Green, JR Vermillion, (1964) yordamida baholandi, bu sizga blyashka miqdorini alohida baholash imkonini beradi. Milk holatini baholashda biz parodontning holatini obʼektiv aks ettiruvchi va profilaktika va terapevtik tadbirlar natijalarini baholash uchun ishlatiladigan PMA indeksidan foydalandik.

Green-Vermillion (1964) boʻyicha OHI-S gigiena indeksi klinik tekshiruv maʼlumotlari asosida aniqlandi. Buning uchun biz 16, 11, 26, 31 tishlarning vestibulyar yuzalarida va 36,46 tishlarning ogʻiz yuzalarida blyashka mavjudligini baholadik. Tekshiruv davomida eritrozin tabletkalari ishlatilgan. Tish karashlarini baholashda quyidagi mezonlar qoʻllaniladi:

0 - blyashka yoq;

1 - blyashka tish yuzasining $\frac{1}{3}$ dan koʻp boʻlmagan qismini qoplaydi yoki boʻyoq mavjudligi;

2 - tish yuzasining $\frac{1}{3}$ dan $\frac{2}{3}$ qismigacha boʻlgan blyashka qoplamalari;

3 - blyashka tish yuzasining $\frac{2}{3}$ dan koʻprogʻini qoplaydi.

Tekshiruvdan soʻng, professional gigienani amalga oshirishdan oldin, ogʻiz 0,1% xlorgeksidin eritmasi bilan 1 daqiqa davomida yuviladi. Keyinchalik, bemorlar Woodpecker ultratovush qurilmasi va Air-Flow kukunini uzatib beruvchi moslamasi yordamida professional ogʻiz gigienasidan oʻtkazildi.

Davolanish oxirida ogʻiz boʻshligʻi 0,05% li xlorgeksidin eritmasi bilan yana 1 daqiqa davomida chayiladi va malakali gigienadan soʻng tishlarning holati aniqlanadi.

Bemorlarning dinamik kuzatuvini bir nechta tashriflarda amalga oshirildi: birinchi tashrif (davolash kunida), 2- tashrif (7 kundan keyin).

Tadqiqotdan oʻtgan bemorlarda dastlabki diagnostika tekshiruvida gigiena indeksi mezonlari boʻyicha ogʻiz boʻshligʻi gigienasi darajasi qoniqarsiz deb baholandi. Tish blyashka mavjudligini, uning miqdori va tish toji yuzasida joylashishini aniqlaydigan OHS-S indeksi ikkala guruhdagi barcha bemorlar uchun 3 ballga toʻgʻri keldi.

7 kundan keyin OHI-S indeksining kuzatuvlari pasayish tendentsiyasini koʻrsatdi. Bir haftadan soʻng oʻtkazilgan tekshiruv maʼlumotlari tadqiqot guruhlarida

og'iz bo'shlig'ining gigienik holati yaxshilanganligini ko'rsatdi. Shuningdek, shuni ta'kidlash kerakki, I guruhdagi bemorlarda gigiena darajasi II guruhga qaraganda yuqori edi. Ultratovush apparati yordamida professional og'iz gigienasi o'tkazilgan guruhdagi o'rtacha ball soni 0,5 ni tashkil etdi. II guruhda bu ko'rsatkich 1,1 ballni tashkil etdi, bu og'iz bo'shlig'ining gigienik holatining yomonlashuvidan dalolat beradi. Ma'lumotlar bemorlarning stomatologik yordamga dastlabki tashrifi bilan solishtirganda yaxshi natijalarni ko'rsatdi.

Green-Vermillion og'iz bo'shlig'i gigienasi ko'rsatkichi o'zgardi; u ikki guruhda o'rtacha 0,3 ballni tashkil etdi, bu avvalgisidan 2,5 baravar kam. Subyektiv alomatlar sezilarli darajada kamaydi - estetik ko'rsatkich, yomon hidning yo'qolishi. Ammo Woodpecker qurilmasi ishlatilgan guruhda klinik va sub'ektiv baholashga ko'ra "a'lo" natijalar II guruhga qaraganda 1 kun oldin sodir bo'ldi.

Shuni ta'kidlash kerakki, ultratovush apparat tizimlaridan foydalanish bilan bog'liq protseduralarning qulaylik ko'rsatkichlari, shubhasiz, ularning afzalligini aniqlaydi, bu esa parodont to'qimasida ishlash usuli turini tanlashni aniqlashi kerak.

Tadqiqotlarimiz natijalarini sarhisob qilsak, bugungi kunda stomatologning kundalik amaliyotida ultratovush tekshiruvidan foydalanish zarur degan xulosaga kelishimiz mumkin. Parodont kasalliklarni yanada samarali davolash va ularning oldini olish uchun siz tishlarni professional tozalashda ultratovush va qumtosh vositalaridan foydalanishingiz mumkin.

Bemorlar sub'ektiv ravishda qumtosh mashinasi yordamida professional gigiena protsedurasi uzoq davom etmasligini ta'kidladilar, ammo bu og'riqli va behushliksiz deyarli mumkin emas. Ultratovush ta'siriga kelsak, bemorlar protsedura davomida qulay holatni qayd etdilar. Og'riq deyarli yo'q edi.

Natijalar: Tadqiqot havo oqimi protsedurasi qalin va subgingival toshlarni olib tashlay olmaydi degan xulosaga keldi. Shuning uchun, agar bu kerak bo'lsa, tozalashdan oldin ultratovush usuli yordamida tish toshlari chiqariladi. Kukun qanchalik mikropartikullar bo'lishidan qat'i nazar, u hali ham abraziv usuldir. Jarayon davomida emalning himoya qatlami chiqariladi, shuning uchun himoya lakni qo'llash tartibini e'tiborsiz qoldirmang. Kamdan kam hollarda, tish emalining ma'lum strukturaviy xususiyatlari tufayli, protseduradan keyin yorilishi mumkin.

Shuni ta'kidlash kerakki, ultratovushli skalerlar yordamida har olti oyda bir marta bajariladigan faqat professional og'iz gigienasini bajarish doimiy yaxshi natijalarga erishish uchun etarli emas. Mutaxassis bemorning o'zi og'iz bo'shlig'i gigienasini saqlashga katta e'tibor berishi kerak.

Xulosa: ultratovushli va qumtoshli apparat tizimlaridan foydalanish og'iz bo'shlig'ining gigienik holatini yaxshilashga yordam beradi. Shu bilan birga, biz u yoki bu turdagi samaradorlikdagi aniq farqlarni aniqlamadik, bu taqdim etilgan

ko'rsatkichlarning aksariyati va stomatologlarning tish blyashkasini olib tashlash tezligi (tezroq) bo'yicha sub'ektiv bahosi, hatto muhim bo'lganlar ham dalolat beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Indiaminova G. N., Arzikulova M. S. УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕТОДОВ ОКАЗАНИЯ СТОМАТОЛОГИЧЕСКОЙ ПОМОЩИ ДЛЯ ДЕТЕЙ С ЗАДЕРЖКОЙ ПСИХИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ //JOURNAL OF BIOMEDICINE AND PRACTICE. – 2021. – Т. 6. – №. 1.

2. Индиаминова Г., Арзикулова М. Усовершенствование методов оказания стоматологической помощи для детей с задержкой психического развития //Журнал биомедицины и практики. – 2021. – Т. 1. – №. 1. – С. 22-27.

3. Ризаев Э. А., Агабабян И. Р., Арзикулова М. Ш. К. АУТОИММУННОЕ ВОСПАЛЕНИЕ КАК ПРИЧИННО-СЛЕДСТВЕННАЯ СВЯЗЬ ПАРОДОНТИТА И АТЕРОСКЛЕРОЗА //Вопросы науки и образования. – 2022. – №. 6 (162). – С. 50-64.

4. Munisa, Arzikulova, and Ruzimuradova Zilola. "ASSESSMENT OF THE PREVALENCE OF NON-CARIOUS LESIONS AND THEIR RELATIONSHIP WITH CONCOMITANT DISEASES." Scientific Journal Of Medical Science And Biology 2.2 (2023): 2-6.

5. Shukhratovna, Arzikulova Munisa. "INVESTIGATION OF THE EFFECTIVENESS OF DENTAL PLAQUE REMOVAL METHODS DURING PROFESSIONAL ORAL HYGIENE." Journal of Modern Educational Achievements 6.6 (2023): 250-253.

6. Шукуров, Шерзод Шухратович, Муниса Шухратовна Арзикулова, and Мусурмон Абдусаидович Санакулов. "ТИШ ҚАТТИҚ ТЎҚИМАЛАРИ НОКАРИОЗ КАСАЛЛИКЛАРИНИНГ ТАРҚАЛИШИ ВА ҲАМРОҲ КАСАЛЛИКЛАР БИЛАН БОҒЛИҚЛИГИНИ БАҲОЛАШ." JOURNAL OF ORAL MEDICINE AND CRANIOFACIAL RESEARCH: 52.